

включаються у практичну діяльність і будуть здійснювати її за допомогою педагогічного керівництва, спрямованого на художньо-емоційне освоєння дійсності через естетичні сприйняття і вираження власних почуттів у процесі художньої творчості.

О. М. Пархоменко

ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРИ ЕКОНОМІЧНОЇ ПОВЕДІНКИ СТАРШОКЛАСНИКІВ У ПРОЦЕСІ ДОПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ

На сучасному етапі економічна культура старшокласників може бути визначена як інтегральна якість, що синтезує економічні знання та уміння, творчий потенціал особистості, її мотиваційно-ціннісне ставлення до економічного аспекту майбутньої професійної діяльності. Професіонал будь-якої сфери діяльності повинен володіти умінням визначати економічну проблему елементарного чи більш складного рівня на основі спостереження побутового економічного життя, аналізувати економічну інформацію, робити певні економічні висновки. Таким чином, допрофесійне навчання і виховання старшокласників передбачає обґрунтований вибір традиційних і нових засобів, форм і методів економічної підготовки, які повинні бути спрямовані на формування економічної культури. Економічна культура у допрофесійному навчанні і вихованні спрямована на розкриття можливостей пізнання та свідомого використання економічних знань в різних сферах функціонування суспільства: соціально-політичній, духовній, правовій, творчо-ініціативній. Отже, мета даної статті – обґрунтування необхідності вивчення основ економіки з навчального предмету трудове навчання у процесі допрофесійного навчання та виховання учнів старших класів, розкриття змісту економізації цього процесу.

Основне завдання для вивчення основ економіки у трудовому навчанні – формування нового економічного мислення в умовах ринкових відносин. Економізація допрофесійного навчання і виховання має враховувати взаємозв'язок між потребами держави та природними, економічними, науково-технічними і практичними умовами їх реалізації, а також специфіку професійної діяльності. Названі практичні та теоретичні завдання у вивченні економіки старшокласниками враховують також формування відповідних знань, умінь і навичок з інших галузей життєдіяльності людей, спрямовують діяльність на формування пізнавального інтересу до навчання (психолого-педагогічний аспект), встановлення тісного взаємозв'язку з конкретними професійними та економічними справами (соціальний аспект).

Допрофесійне навчання і виховання з більш поглибленим вивченням економіки вміщує такі основні елементи: вивчення основних напрямків розвитку економіки незалежної України, економічних основ розвитку сучасного суспільства, вироблення нових поглядів на ринкові відносини зовнішнього і внутрішнього ринку країни; розвиток економічної свідомості та мислення, прагнення оволодіти майбутньої професією; формування дбайливого ставлення до рідкісних економічних ресурсів; прищеплення навичок раціональної організації праці та економічного використання навчального та особистого бюджету часу; виховання таких рис як ініціативність, діловитість, передбачливість тощо.

Головним компонентом економічного допрофесійного навчання і виховання у старшій школі є вдосконалення змісту економічної підготовки

старшокласників з урахуванням специфіки обраної майбутньої професії та завдань, що висувуються перед нею науково-технічним прогресом. Вивчення основ економіки має давати змогу заощаджувати час, забезпечувати умови для глибокого причинно-наслідкового аналізу економічних ситуацій, сприяти формуванню цілісного уявлення про економічну ситуацію. Вирішення цього завдання полягає в тому, щоб все більше вчителів пов'язані з викладенням навчального матеріалу щодо основ економічної теорії в школі спиралися на реальні економічні проблеми, навчали учнів практичним діям у вирішенні економічних питань. Вищезазначене підтверджує висновок про те, що поглиблене вивчення основ економіки у процесі трудового допрофесійного навчання формує готовність старшокласників до участі у вирішенні різноманітних суспільних проблем, озброюється методами, що забезпечують розуміння та аналіз економічних процесів, з усім розмаїттям проявів економічної діяльності.

Таким чином, основними цінностями економічної культури в старшій школі на сучасному етапі мають стати: високий професіоналізм, компетентність, інноваційність, заповзятливість, порядність у діловій сфері. Економічна культура дозволяє спиратися у професійній діяльності на високоморальні зразки поведінки, поєднувати раціональне, моральне, соціальне. Економізація старшої школи на основі розвитку економічної культури учнів стимулює прагнення особистості поєднувати власну потреби з потребами суспільства, співвідносити короткотерміновий розрахунок з перспективним. При визначенні готовності випускника школи до майбутньої професійної діяльності неодмінно потрібно розглядати процес формування економічної культури в контексті соціально-економічної діяльності. Отже, сьогодення вимагає формування нової моделі сучасної людини – упевненої та ініціативної, самостійної, дбайливої, обізнаної з досягненням світової економіки. З огляду на ці чинники економічна культура є необхідною складовою економічного розвитку суспільства. Школа покликана формувати адекватну модель економічної культури старшокласників, готувати майбутніх спеціалістів до успішної адаптації в ринковому середовищі, де життя людини певною мірою залежить саме від її здатності до продуктивної економічної діяльності безпосередньо пов'язаної з професією.

О. В. Салтикова

ВИХОВАННЯ ГРОМАДЯНСЬКОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ СТАРШОКЛАСНИКІВ У НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОМУ ПРОЦЕСІ ПОЗАШКІЛЬНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ

В сучасних умовах проблема виховання громадянської відповідальності особистості обговорюється в колах педагогічної і наукової спільноти. Актуальність науково-педагогічного дослідження цієї проблеми зумовлена: загостренням суперечностей між об'єктивною потребою виховання громадянської відповідальності старшокласників і станом її вирішення у педагогічній науці та практиці; між потребою самореалізації особистості вихованця позашкільного навчального закладу і системою традиційного виховання, яке на сьогодні втратило можливість ефективно вирішувати пріоритетні освітні завдання.